

Korkeasti pyhitetyt arkkipiispa Leo, metropoliitta Arseni ja metropoliitta Elia sekä korkeasti siunattu piispa Sergei, siunatkaa!

Kirjoitan 31.8.2023 pidetyn piispainkokouksen johdosta, jonka julkisessa pöytäkirjassa esiintyy Panagian yhteisön nimi. Pykälässä 25 puhutaan Ortodoksisesta kasteesta, joka esitetään ongelmana paikalliskirkkoomme tulevien ja muualla kastettujen kohdalla, pykälästä 30 puolestaan käy ilmi, että tuo asia joidenkin muiden nimeämättömien kanssa liitetään Panagian yhteisön jäseniin ("Piispainkokous keskusteli Lammilla sijaitsevan ortodoksisen keskuksen toiminnasta, jonka vaikutukset ulottuvat kaikkiin kolmeen hiippakuntaan ja jonka profiili on monissa asiakysymyksissä Suomen ortodoksisen kirkon linjauksista poikkeava. Paimenkirjeen kasteesta valmistuttua piispainkokous on yhteydessä keskuksen"). Koska siis piispainkokous asetti työryhmän (TT Andreas Bergman, TT Jelisei Heikkilä ja TT Mikael Sundkvist) laatimaan pohjatekstin paimenkirjeeseensä ja aikoo sen valmistuttua olla yhteydessä yhteisöömme, haluan jo nyt lyhyesti valottaa pöytäkirjassa mainittuja asioita meidän näkökulmastamme heidän työskentelynsä taustaksi. Kun piispojen paimenkirje aikanaan ilmestyy, vastaamme siihen sitten tarvittaessa perusteellisemmin julkisesti.

Ensinnäkin, Ortodoksista kastetta ei ole pidetty esillä Athos-Säätiön Panagiassa irrallaan Kirkon uskon kokonaisuudesta. Koska meillä nykyisin käy paljon nuoria Ortodoksisuudesta kiinnostuneita ihmisiä, Kirkkoon liittymisen teemat nousevat luonnollisesti esiin. Näistä, kuten kaikista muistakin Kirkkomme perinteeseen liittyvistä asioista, tulisi mielestäni puhua vakavasti ja totuudellisesti, sillä ettemmehän me voi mitään totuutta vastaan vaan totuuden puolesta (2. Kor. 13:8). Olemme aina kertoneet, että muista kristillisistä tunnustuskunnista tulevien aikuisten kohdalla Kirkkoon liittämisenä on historiallisesti ollut käytössä kaksi tapaa: Kaste ja mirhallavoitelu. Selkeänä päälinjana on aina ollut Kaste, kun taas mirhallavoitelu tuli alun perin käyttöön haluttaessa ekonomiasyistä mataloittaa kristillisissä laikoissa elävien kynnyksiä astua Kirkon yhteyteen.

Panagiassa ei siis ole harjoitettu tässä eikä missään muussakaan asiassa uskonnollista propagandaa tai aivopesua. Emme ole houkutelleet ketään menemään Kasteelle hänen liittyessään Kirkkoon tai sen jälkeen. Jokainen toimintaamme osallistuva voi uskoakseni todistaa tästä. Monille Kirkkoon liittyville ajatus Kasteesta on kuitenkin muodostunut tärkeäksi jo henkilökohtaisista syistä. Jotkut kokevat aiemman kristillisen yhteisönsä etäännyneen niin kauas varhaiskirkon perinteestä, etteivät he tunne luottamusta siihen ja sen toimituksiin. On myös paljon niitä, jotka tulevat ei-kristillisistä yhteyksistä ja joilla on ollut voimakkaita demonisia kokemuksia, minkä vuoksi he haluavat päästä osallisiksi kastetoimituksen eksorkismirukouksista ja saada muutenkin vahvan uuden alun elämälleen.

Henkilökohtaisesti en voi ohittaa tätä teemaa kevyesti seuraavastakaan syystä. Kun kävin ensimmäistä kertaa Athosvuorella vuonna 1988, kuulin siellä puhuttavan paljon Ortodoksisesta kasteesta, mikä hämmensi minua. Niinpä päätin kysyä asiaa kolmelta pyhänä pidetyltä ihmiseltä sillä ajatuksella, että Jumala vastaisi minulle heidän kauttansa. Nämä kolme olivat Athosvuoren tunnetuin ohjaajavanhus munkki Paisios (k. 1994), Pyhän Johannes Kastajan luostarin Englannin Essexiin perustanut arkkimandriitta Sofroni Saharov (k. 1993) ja athoslaisen Simonopetran luostarin johtaja arkkimandriitta Emilianos (k. 2019), joista kaksi ensimmäistä on virallisesti jo luettu Kirkkomme pyhien joukkoon ja kolmattakin käytännössä kunnioitetaan pyhänä. Kaikki he painottivat, että muualta Ortodoksisuuteen tulevat pitää kastaa. Erityisesti vanhus Paisios sanoi luterilaisen kasteen olevan ortodoksisen nähden köyhä ja puutteellinen, kun taas vanhus Sofroni painotti Ortodoksisen kasteen välittävän Kirkkoon liittyvälle mirhallavoiteluun nähden verrattomasti suuremman armon. Omalla kohdallani heidän yhtäpitävä todistuksensa oli riittävä kysymyksen ratkaisemiseksi. Myöhemminkään en ole koskaan kuullut yhdenkään arvostetun ja hengellisesti kokeneen ohjaajavanhuksen pitävän muualla suoritettuja kasteita Jumalan armovoiman välittiminä toimituksina. Meidän aikamme ohjaajavanhukset vahvistavat näin omakohtaisen

hengellisen kokemuksensa kautta kaikkina aikoina ja kaikkialla eläneiden pyhien käsityksen siitä, ettei Ortodoksisen kirkon ulkopuolella ole mysteereitä.

Muista kristillisistä tunnustuskunnista paikalliskirkkoomme hakeutuvien halu Ortodoksisen kasteen saamisesta pitäisi siis ottaa vakavasti. He eivät pyydä mitään perinteellemme vierasta tai arveluttavaa, vaan nimenomaan sellaista, mikä on aina ollut itsestään selvää ja on kuulunut uskomme aitoon ytimeen. Jos me Suomessa monopolisoimme ekonomiaperiaatteen pohjautuvan mirhallavoitelun ainoaksi tieksi muualla kastetuille Kirkkoon liittyjille, kuten paikalliskirkkoomme käytännössä on jo tehnyt allekirjoittaessaan viime vuoden lokakuussa luterilaisten kanssa yhteisen kastejulistuksen, me emme ainoastaan kiellä Kirkkomme historiaa ja irtaudu ortodoksisesta uskonperinteestä, vaan myös vääristämme ekonomiaperiaatteen luonteen. Ekonomiaperiaatteen soveltaminen on aina merkinnyt yksittäiselle ihmiselle pastoraalisen rakkauden pohjalta tehtävää myönnytystä. Jos kristinuskon varhaisvuosisatoina näytti välttämättömältä helpottaa ihmisten tuloa Kirkon piiriin hyväksymällä heidän harhaoppisten ryhmien piirissä saamansa kasteen, meidän aikanamme paikalliskirkkoomme tulevat eivät enää yleensä odota tällaista myönnytystä, vaan päinvastoin useimmiten haluavat astua Kirkkoomme sen perinteen mukaista päätietä. Jos heiltä evätään mahdollisuus Ortodoksisen kasteeseen, lääkitsemiseen tarkoitettua ekonomiaa käytetään heitä kohtaan haavoittavana lyömäaseena.

Koska elämä meidän aikanamme on poikkeuksellisen vaikeaa, miksi me paikalliskirkkona emme antaisi sen luokse hakeutuvien käyttöön kaikkea sitä armoa, jonka Kristus on Kirkolleen suonut? Jos tässä ja vastaavasti muissa asioissa sen estää Kirkon uskon ulkopuoliset tekijät, kuten ekumeenisten suhteiden aiheuttama paine, Kirkon elämä väistämättä kuihtuu, ja on vaarana, etteivät kaikki sen jäsenet enää tunnista siinä aitoa ortodoksista perinnettä. Uskollisuudesta Asettajaansa kohtaan Kirkon on pysyttävä valona ja suolana kaikille kansoille: sen on aina uudistuttava perinteensä suuntaisesti eikä mukauduttava aikansa käsitysten ja arvojen mukaan.

Athos-Säätiön Panagiassa 22.9.2023

Kunnioittaen

Hannu Pöyhönen, TT

Athos-Säätiön toiminnanjohtaja